

Czwartek, 21 maja 2015 r.

P8_TA(2015)0210

Zimbabwe: sprawa obrońcy praw człowieka Itaia Dzamary**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 21 maja 2015 r. w sprawie Zimbabwe – sprawa obrońcy praw człowieka Itaia Dzamary (2015/2710(RSP))**

(2016/C 353/09)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie Zimbabwe, w szczególności rezolucję z dnia 7 lutego 2013 r. ⁽¹⁾,
  - uwzględniając oświadczenia UE w sprawie porwania Itaia Dzamary, wydane na miejscu w dniu 11 marca 2015 r. i 9 kwietnia 2015 r.,
  - uwzględniając oświadczenie wydane w dniu 19 lutego 2014 r. w imieniu UE przez wiceprzewodniczącą Komisji/ wysoką przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, w sprawie przeglądu stosunków UE z Zimbabwe,
  - uwzględniając decyzję Rady 2014/98/WPZiB z dnia 17 lutego 2014 r. ⁽²⁾ i 2015/277/WPZiB z dnia 19 lutego 2015 r. ⁽³⁾, zmieniające decyzję 2011/101/WPZiB dotyczącą środków ograniczających wobec Zimbabwe,
  - uwzględniając oświadczenie rzecznika Urzędu Wysokiego Komisarza ONZ ds. Praw Człowieka z dnia 18 stycznia 2013 r. w sprawie niedawnych ataków na obrońców praw człowieka w przededniu wyborów,
  - uwzględniając całościowe porozumienie polityczne podpisane w 2008 r. przez trzy główne partie polityczne: ZANU PF, MDC-T i MDC,
  - uwzględniając konkluzje Rady Unii Europejskiej w sprawie Zimbabwe z dnia 23 lipca 2012 r. oraz decyzję wykonawczą Rady 2012/124/WPZiB z dnia 27 lutego 2012 r. ⁽⁴⁾ dotyczącą środków ograniczających wobec Zimbabwe,
  - uwzględniając ratyfikowaną przez Zimbabwe Afrykańską kartę praw człowieka i ludów z dnia 27 czerwca 1981 r.,
  - uwzględniając konstytucję Zimbabwe,
  - uwzględniając umowę z Kotonu,
  - uwzględniając art. 135 ust. 5 i art. 123 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że w dniu 9 marca 2015 r. doniesiono, iż na przedmieściach Harare pięciu niezidentyfikowanych uzbrojonych ludzi porwało Itaia Dzamara, czołowego zimbabweńskiego obrońcę praw człowieka, przywódcę ruchu Occupy Africa Unity Square i dysydenta sprzeciwiającego się rządowi prezydenta Roberta Mugabe; mając na uwadze, że do tej pory nic nie wiadomo o miejscu pobytu porwanego i istnieją poważne obawy o jego bezpieczeństwo i ochronę jego praw;
- B. mając na uwadze, że w miesiącach poprzedzających porwanie Itai Dzamara stanął na czele szeregu pokojowych protestów, będących odpowiedzią na pogarszającą się sytuację polityczną i gospodarczą w Zimbabwe; mając na uwadze, że dwa dni wcześniej Itai Dzamara wystąpił na wiecu politycznym zorganizowanym przez opozycyjną partię Ruch na rzecz Demokratycznej Zmiany – Tsvangirai (MDC-T), wzywając do masowych protestów przeciwko zastraszającym się represjom i pogarszającej się sytuacji gospodarczej w kraju, apelując do prezydenta Roberta Mugabe o ustąpienie z funkcji i nawołując do reformy systemu wyborczego;

⁽¹⁾ Teksty przyjęte, P7_TA(2013)0059.

⁽²⁾ Dz.U. L 50 z 20.2.2014, s. 20.

⁽³⁾ Dz.U. L 47 z 20.2.2015, s. 20.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 54 z 28.2.2012, s. 20.

Czwartek, 21 maja 2015 r.

- C. mając na uwadze, że do chwili obecnej rząd nie wypowiedział się w sprawie zniknięcia Itaia Dzamary, co skłoniło opinię publiczną do podejrzeń, że odpowiedzialność za nie może ponosić państwo; mając na uwadze, że rządząca partia ZANU-PF zaprzecza, jakoby chodziło o wymuszone zaginięcie, i twierdzi, że porwanie zainscenizowały partie opozycyjne;
- D. mając na uwadze, że sąd najwyższy w wyroku z dnia 13 marca 2015 r. nakazał władzom Zimbabwe zorganizować poszukiwanie Itaia Dzamary i co dwa tygodnie informować sąd o rozwoju sytuacji, do czasu ustalenia miejsca pobytu opozycjonisty; mając na uwadze, że wyrok sądu najwyższego został zignorowany przez organy odpowiedzialne za jego wykonanie, a struktury państwowe jeszcze się do niego nie zastosowały;
- E. mając na uwadze, że Itai Dzamara niejednokrotnie był przedmiotem napaści ze strony zwolenników rządzącej partii ZANU-PF i umundurowanych funkcjonariuszy policji; mając na uwadze, że w listopadzie 2014 r. około 20 umundurowanych policjantów zakuło Itaia Dzamarę w kajdanki i pobiło do nieprzytomności, a także napadło jego prawnika, Kennedy'ego Masiye;
- F. mając na uwadze, że w dniu 27 kwietnia 2015 r. w Harare zatrzymano 11 osób, które wzięły udział w marszu poparcia dla zaginionego Itaia Dzamary; mając na uwadze, że działaczy tych aresztowano i przetrzymywano przez sześć godzin;
- G. mając na uwadze, że po porwaniu żona opozycjonisty, Sheffra Dzamara, wezwała sąd najwyższy w Harare, by nakazał policji i centralnej organizacji wywiadowczej (CIO) rozpoczęcie poszukiwań jej męża; mając na uwadze, że podczas przesłuchań przedstawiciele policji i CIO zaprzeczyli, jakoby wiedzieli cokolwiek o miejscu pobytu Itaia Dzamary; mając na uwadze, że na początku kwietnia Sheffra Dzamara powiadomiła, że stale śledzi ją niezidentyfikowany mężczyzna i że obawia się o swoje życie;
- H. mając na uwadze, że w Zimbabwe obecnie pogarsza się stan poszanowania praw człowieka i zasad demokracji, i stale zgłaszane są przypadki nękania i łamania praw człowieka w odniesieniu do obrońców praw człowieka, dziennikarzy i przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego w Zimbabwe;
- I. mając na uwadze, że policja często wykorzystuje obowiązujące przepisy, np. ustawę o porządku publicznym i bezpieczeństwie oraz ustawę o dostępie do informacji i ochronie prywatności, zakazując organizowania zgodnych z prawem publicznych zebrań i zgromadzeń;
- J. mając na uwadze, że swoboda zgromadzeń, zrzeszania się i wolność słowa to zasadnicze elementy każdej demokracji;
- K. mając na uwadze, że w lutym 2015 r. UE ponownie zaczęła udzielać pomocy Zimbabwe, przekazując 234 mln EUR na krajowy program orientacyjny mający pomóc Zimbabwe stać się bardziej demokratycznym i zasobnym krajem, podczas gdy Rada Europejska zdecydowała utrzymać niektóre sankcje wobec Zimbabwe; mając na uwadze, że zamrożenie aktywów i zakaz wjazdu do UE obowiązuje już tylko prezydenta Roberta Mugabe, jego żonę i jedno przedsiębiorstwo z sektora obronności; mając na uwadze, że w mocy pozostaje również unijne embargo na broń;
- L. mając na uwadze, że w dniu 16 marca 2013 r. w referendum przyjęto nową konstytucję, deklarując, że jej celem jest oczyszczenie polityki, jednak w praktyce postępy są powolne, a sytuacja w zakresie praw człowieka nadal niepewna;
1. zdecydowanie potępia wymuszone zaginięcie obrońcy praw człowieka Itaia Dzamary i apeluje o jego natychmiastowe i bezwarunkowe uwolnienie;
  2. apeluje do rządu Zimbabwe o przyjęcie wszelkich środków niezbędnych do odnalezienia Itaia Dzamary i pociągnięcia wszystkich winnych do odpowiedzialności; wzywa rząd do wykonania w pełni nakazu sądu najwyższego, zgodnie z którym ma rozpocząć poszukiwania Itaia Dzamary;
  3. wzywa władze Zimbabwe do zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony jego żonie i rodzinie, kolegom i zwolennikom;
  4. jest głęboko zaniepokojony doniesieniami organizacji obrońców praw człowieka o narastającej przemocy politycznej i nękanii opozycji politycznej, a także ostrymi restrykcjami i zastraszaniem obrońców praw człowieka, często padających ofiarą pobicia przez policję i aresztowanych pod fałszywymi zarzutami; ubolewa, że od ostatnich wyborów i przyjęcia nowej konstytucji w 2013 r. osiągnięto niewielki postęp w kwestii praworządności, a zwłaszcza w reformach mających poprawić stan poszanowania praw człowieka;

Czwartek, 21 maja 2015 r.

5. apeluje do władz Zimbabwe o przeprowadzenie dochodzenia w sprawie doniesień o nadużywaniu siły i innych przypadkach łamania praw człowieka przez policję i urzędników państwowych oraz o rozliczenie ich z popełnionych czynów;
6. przypomina, że rząd Zimbabwe jest ogólnie odpowiedzialny za zapewnienie bezpieczeństwa wszystkim obywatelom; wzywa władze Zimbabwe do wdrożenia postanowień Powszechnej deklaracji praw człowieka, Afrykańskiej karty praw człowieka i ludów oraz ratyfikowanych przez Zimbabwe regionalnych instrumentów dotyczących praw człowieka;
7. przypomina, że w całościowym porozumieniu politycznym Zimbabwe zobowiązało się do zapewnienia zgodności prawodawstwa, procedur i praktyk z międzynarodowymi zasadami i prawem dotyczącym praw człowieka, w tym z wolnością zgromadzeń, zrzeszania się i wypowiedzi;
8. odnotowuje fakt utworzenia w Zimbabwe Komisji Praw Człowieka, ale wyraża zaniepokojenie, że nie dano jej żadnych istotnych możliwości niezależnego działania i osiągania celów dotyczących pilnych zagadnień z dziedziny praw człowieka, z którymi zmagają się kraj;
9. dlatego też wzywa do skoordynowanych działań społeczność międzynarodową, zwłaszcza Południowoafrykańską Wspólnotę Rozwoju; uważa, że ta organizacja regionalna ma do odegrania ważną rolę gwaranta całościowego porozumienia politycznego, z naciskiem m.in. na wdrażanie porozumienia, a w szczególności art. 13, w celu zapewnienia bezstronnego działania policji i innych sił bezpieczeństwa;
10. apeluje do rządu Zimbabwe i prezydenta Roberta Mugabe o wywiązanie się z zobowiązań międzynarodowych i przestrzeganie postanowień umów międzynarodowych podpisanych przez Zimbabwe i gwarantujących poszanowanie praworządności i przestrzeganie praw obywatelskich i politycznych;
11. zwraca się do UE o nasilenie dialogu politycznego w sprawie praw człowieka na podstawie art. 8 umowy z Kotonu, a zwłaszcza o nakłanianie rządu do uchylecia lub odpowiedniej nowelizacji ustawy o porządku publicznym i bezpieczeństwie oraz ustawy o dostępie do informacji i ochronie prywatności, by położyć kres ich wykorzystywaniu do niewłaściwych celów;
12. ubolewa z powodu braku zdecydowanej i egzekwowlanej klauzuli praw człowieka w przejściowej umowie o partnerstwie gospodarczym zawartej z czterema państwami wschodniej i południowej Afryki, w tym z Zimbabwe;
13. odnotowuje decyzję UE o zniesieniu sankcji i popiera ukierunkowane środki utrzymane obecnie wobec prezydenta i jego żony, a także embargo na broń, będące reakcją na sytuację polityczną i stan poszanowania praw człowieka w Zimbabwe;
14. jest zdania, że wspieranie demokracji oraz ochrona praw człowieka i zasad praworządności mają zasadnicze znaczenie, jeśli Zimbabwe ma się stać wolnym i zasobnym krajem;
15. apeluje do delegatury UE w Harare, by nadal oferowała Zimbabwe wsparcie mające poprawić stan poszanowania praw człowieka; podkreśla z naciskiem, że UE musi zagwarantować, że środki finansowe z pomocy rozwojowej dla Zimbabwe rzeczywiście zostaną przeznaczone na zaspokajanie potrzeb mieszkańców, zwłaszcza za pośrednictwem organizacji społeczeństwa obywatelskiego, a finansowane z tej pomocy reformy polityczne i gospodarcze zostaną rzeczywiście zrealizowane;
16. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji wiceprzewodniczącej Komisji/wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Radzie, Komisji, rządowi i parlamentom państw członkowskich, ESDZ, rządowi i parlamentowi Zimbabwe, rządowi państw należących do Południowoafrykańskiej Wspólnoty Rozwoju, Komisji Unii Afrykańskiej, Parlamentowi Panafrkańskiemu, Wspólnemu Zgromadzeniu Parlamentarnemu AKP-UE oraz sekretarzowi generalnemu Wspólnoty Narodów.